

De gemeenteraad van Wijchen

17 1 1049 Ruimte en Milieu

Raadsbesluit

Paraplu-bestemmingsplan Cultuurhistorie

De raad van de gemeente Wijchen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van:
21 maart 2017

besluit:

1. Het bestemmingsplan 'Parapluplan Cultuurhistorie' gewijzigd vast te stellen.
2. De beleidsnota cultuurhistorie 'Samen in Verscheidenheid' gewijzigd vast te stellen

Aldus besloten door de gemeenteraad in zijn openbare vergadering van
3 mei 2017

De voorzitter,

De griffier,

De gemeenteraad van Wijchen

17 1 1049 Ruimte en Milieu

Beslisnota

Paraplu-bestemmingsplan Cultuurhistorie

Wijchen, 21 maart 2017

Geachte leden van de raad,

Beslispunten

1. Het bestemmingsplan 'Parapluplan Cultuurhistorie' gewijzigd vast te stellen.
2. De beleidsnota cultuurhistorie 'Samen in Verscheidenheid' gewijzigd vast te stellen.

Inleiding

Door middel van de Modernisering van de Monumentenzorg (MoMo) heeft de minister beoogd een aantal veranderingen door te voeren in de monumentenzorg, namelijk het stimuleren en ondersteunen van gebiedsgericht werken, het belang van cultuurhistorie laten meewegen in de ruimtelijke ordening, het formuleren van een visie op erfgoed en het verminderen van de administratieve lastendruk.

Bij de uitwerking van de MoMo heeft de minister zich op drie pijlers gericht:

1. Pijler 1: het meewegen van cultuurhistorische belangen in de ruimtelijke ordening. De nadruk ligt hierbij niet langer op het object-, maar vooral het gebiedsniveau;
2. Pijler 2: het vereenvoudigen en krachtiger maken van regelgeving;
3. Pijler 3: zorgen dat herbestemmingen eenvoudiger kunnen plaatsvinden.

Als gevolg van de MoMo zijn het Besluit ruimtelijke ordening en de Monumentenwet op 1 januari 2012 aangepast. Belangrijkste gevolgen zijn de plicht voor gemeenten om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekeningen te houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden en het vergroten van vrijstellingen van de vergunningplicht voor eigenaren van monumentale gebouwen. Onder cultuurhistorische waarden verstaan we onder andere: karakteristieke/beeldbepalende gebouwen, ensembles, bebouwingslinten, (oude) wegen en wegenstructuren, waterlopen, bomen, landschappen en dorpsgezichten. Cultuurhistorie zal een nog volwaardigere rol krijgen in de ruimtelijke ordening.

Dit alles heeft voor de gemeente Wijchen geleid tot de beleidsnota 'Samen in verscheidenheid' en het ontwerp 'Paraplubestemmingsplan Cultuurhistorie'. Partijen als Historische Vereniging Tweestromenland, Heemkundekring Pagus Balgoye, de monumentencommissie en het Gelders Genootschap zijn actief betrokken bij de totstandkoming van beide stukken.

De beleidsnota 'Samen in Verscheidenheid'.

De gemeenten Wijchen, Beuningen, Druten en Heumen hebben gezamenlijk de beleidsnota 'Samen in Verscheidenheid' op laten stellen. Bij de opstelling van het beleid hebben de vier gemeenten actief samengewerkt in een ambtelijke werkgroep. Hierbij zijn ze ondersteund door RAAP en Buro Waalbrug. De doelstelling was om te komen tot één gezamenlijk beleidsstuk met ruimte voor specifieke keuzes van de betrokken gemeenten.

De nota cultuurhistorie geeft visie, ambitie en beleid weer van hoe de vier gemeenten om willen gaan met cultuurhistorisch erfgoed. Ook geeft de nota aan wat de inzet van de gemeenten kan zijn bij het inzetten van cultuurhistorie voor toeristische en recreatieve doeleinden. Tot slot is er een overzicht gemaakt van projectideeën voor erfgoed-beleving en -benutting. We willen koesteren wat we hebben en de rijkdom ervan uitdragen, zowel individueel per gemeente als regionaal.

Het Paraplubestemmingsplan Cultuurhistorie.

Dit bestemmingsplanplan is alleen het thema cultuurhistorie opgenomen. Er wordt op die manier invulling gegeven aan de wettelijke verplichting uit artikel 3.1.6. lid 5 onder a van het Besluit ruimtelijke ordening. Dit artikel stelt dat cultuurhistorie een plaats in bestemmingsplannen moet krijgen. Omdat het nog geruime tijd duurt voordat alle bestemmingsplannen zijn herzien heeft ons college besloten een parapluplan cultuurhistorie voor te bereiden dat cultuurhistorische waarden beschermt.

Een nadere bescherming is noodzakelijk omdat ter uitvoering van met name de tweede pijler vergunningvrije activiteiten in het Bor (Besluit omgevingsrecht) zijn verruimd, zowel voor beschermde monumenten als in beschermde stads- of dorpsgezichten. Hiermee wordt geëist naar de wens van eigenaren en gemeenten voor minder regeldruk. Denk hierbij aan het vergunningvrij uitvoeren van onderhoud en verbouwingen aan monumenten.

Voor Wijchen regelt het parapluplan vooral de bescherming van de middelhoge en hoge waarden. Dit gebeurt dan door een dubbelbestemming op te leggen. Alleen op de grens met Heumen kennen we een uitzondering. Daar ligt het vennengebied. Dit is het enige gebied dat een zeer hoge waarde kent. Niet alle gebieden in de gemeente worden dus beschermd.

Voor de wel beschermde gebieden gelden nadere eisen en/of een vergunningsplicht voor bepaalde werkzaamheden. Nadere eisen kunnen gesteld worden in verband met de situering, oppervlakte en hoogte van een gebouw. Dit speelt o.a. bij oude bebouwingslinten, ensembles en/of gebouwen langs (historische) doorgaande wegen en waterlopen. Hiermee wordt beoogd te voorkomen dat er een onevenredige aantasting ontstaat van de cultuurhistorische waarden in het gebied. Normaal onderhoud, beheer of gebruik in beschermde gebieden is vrij van vergunningsplicht.

Voor karakteristieke/beeldbepalende panden is er een regeling dat ze niet helemaal of gedeeltelijk gesloopt mogen worden zonder vergunning. Bij een sloopaanvraag dient een (korte) cultuurhistorische onderbouwing te worden overlegd. Hierin dient de aanvrager inzichtelijk te maken wat de gevolgen voor de cultuurhistorische waarden zijn. Uit de cultuur-historische onderbouwing dient duidelijk te blijken dat:

- a) Er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de karakteristieke hoofdvorm en karakteristiek elementen (zoals bij voorbeeld het gevelbeeld) van de bebouwing;
- b) De karakteristieke hoofdvorm niet langer aanwezig is en niet zonder ingrijpende wijzigingen aan het gebouw kan worden hersteld;
- c) De karakteristieke hoofdvorm in redelijkheid niet te handhaven is;
- d) Het delen van een gebouw of bijgebouwen betreft, die op zichzelf niet als karakteristiek vallen aan te merken, en door sloop daarvan geen onevenredige aantasting van de karakteristieke hoofdvorm plaatsvindt.

Het gaat hier om cultuurhistorische waarden die geen juridisch beschermde status kennen als aangewezen gemeentelijk- of rijksmonument.

Wijzigingen t.o.v. het ontwerp

Het plan dat nu aan uw raad voorligt is gewijzigd ten opzichte van het ontwerp bestemmingsplan dat ter inzage heeft gelegen. Een 65-tal adressen waar in het ontwerp paraplu plan de dubbelbestemming "cultuurhistorisch waardevol pand" was toegekend zijn in het voorliggende bestemmingsplan komen te vervallen. Bij nadere bestudering bleek de dubbelbestemming niet gerechtvaardigd of het betreffende pand werd al beschermd door een beschermd dorps- of stadsgezicht. Een overzicht van de adressen waar het om gaat zit bij dit advies. In de beleidsnota zijn deze wijzigingen ook verwerkt. Verder zijn er geen inhoudelijke wijzigingen voor Wijchen.

Beoogd effect

Cultuurhistorie een volwaardige positie geven in de ruimtelijke ordening, toeristisch-recreatief beleid en erfgoededucatie. Het parapluplan zorgt - waar nodig - voor de noodzakelijke juridische borging.

Argumenten

1. *Er is een wettelijke verplichting om cultuurhistorie planologisch te borgen.*
Als gevolg van de rijksnota Modernisering Monumentenzorg (MoMo) en de wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) dienen gemeenten cultuurhistorie planologisch te borgen.
2. *De beleidsnota en het parapluplan vormen goede instrumenten om cultuurhistorie volwaardig te betrekken bij ruimtelijke afwegingen.*
Beide stukken vormen juridische beleidsinstrumenten die er voor zorgen dat cultuurhistorische belangen niet uit het oog worden verloren.
Niet alle gebieden in de gemeente zijn als waardevol aangemerkt. Er zijn dus gebieden waar vanuit cultuurhistorie geen belemmeringen zijn voor nieuwe ontwikkelingen.

3. *Het parapluplan levert geen lastenverzwaring op voor initiatiefnemers.*
De verwachting is dat in het merendeel van de gevallen eenvoudig verwezen kan worden naar het beleid. Dit zonder verder aanvullend onderzoek en bijkomende kosten. In incidentele gevallen (bijvoorbeeld bij grootschalige verbouwingen) kan het een lastenverzwaring betekenen. Dit wordt gerechtvaardigd door de (behoudenswaardige) cultuurhistorische eigenschappen van dergelijke panden.
4. *De nota en het parapluplan zijn afgestemd met diverse stakeholders.*
5. *Cultuurhistorie draagt bij aan de identiteit van de gemeente Wijchen en de regio.*
Cultuurhistorie wordt steeds meer gewaardeerd als een belangrijk onderdeel van onze leefomgeving. Het trekt mensen aan en biedt ook een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Zowel voor bewoners als voor toeristen. In het recente onderzoek Atlas voor gemeenten 2015 staat ook duidelijk de meerwaarde van monumenten aangegeven.
6. *Het parapluplan geldt voor alle waardevolle gebieden, landschapselementen en panden in de hele gemeente.*
Door waardevolle elementen in het parapluplan te borgen, is er een goed instrument om cultuurhistorische belangen te kunnen afwegen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hierdoor wordt ook voldaan aan de wettelijke verplichting van het Rijk om cultuurhistorie mee te wegen in de ruimtelijke ordening.

Kanttekeningen

1. *De nota en het parapluplan vormen geen absolute garantie op het behoud van alle cultuurhistorie in Wijchen.*
Er kunnen zich altijd situaties voordoen bij ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij andere belangen soms zwaarder wegen dan het belang van cultuurhistorie. Hier zal altijd een bredere afweging aan vooraf gaan door het college.

Financiën

Kosten van de beleidsnota en het parapluplan zijn door de vier gemeenten gedeeld. Er is 50% subsidie ontvangen van de Stadsregio (op basis van een regio-contract). Wij hebben als gemeente Wijchen tot nu toe een bedrag van in totaal € 4.128,99 (exclusief btw) betaald. Er komen nog twee eindfacturen bij voor een totaalbedrag van € 952,50 (exclusief btw). Al deze kosten zijn/worden uit het budget voor monumenten betaald. Er zijn hiervoor voldoende middelen beschikbaar.

Uitvoering

Het bestemmingsplan zal via de voorgeschreven weg gepubliceerd worden. Indieners van zienswijzen ontvangen persoonlijk bericht over de vaststelling en over hoe hun zienswijze is beoordeeld.

Burgerparticipatie

Informereren

Bijlagen

1. Bestemmingsplan 'Parapluplan Cultuurhistorie' (met bijlagen)
2. De beleidsnota cultuurhistorie 'Samen in Verscheidenheid' (met bijlagen)
3. Zienswijzennota
4. Lijst met wijzigingen adressen cultuurhistorisch waardevolle panden

Gerelateerde stukken

- 16.480: collegebesluit d.d. 10 februari 2016 ter inzage legging ontwerp bestemmingsplan 'Parapluplan Cultuurhistorie' en ontwerp beleidsnota 'Samen in Verscheidenheid'.

Burgemeester en wethouders van Wijchen,
De secretaris, De Burgemeester,

